

LAPSEN OIKEUDET TODEKSI -VALOKUVANÄYTTELY

TEHTÄVÄT ALAKOULUILLE

Tavoitteena tiedon lisääminen yleisesti lapsen oikeuksista ja lapsen oikeuksien sopimuksesta.

LAPSEN OIKEUKSIEN TUNNISTAMINEN

- Tarvikkeet:** Valokuvanäyttely
Kesto: 10–15 min.
Tavoite: Tutustua lapsen oikeuksiin.

Johdattelutehtävä. Keskustellaan ensin yhdessä siitä, mitä lapsen oikeudet tarkoittavat. Sen jälkeen opettaja mainitsee nimeltä yhden lapsen oikeuden. Osallistujat siirtyvät seisomaan sen valokuvan eteen, joka heidän mielestään hyvin kuvaa kyseistä oikeutta. Luetaan ääneen sen kuvan teksti, jonka edessä seisoo eniten osallistujia. Toistetaan yllä oleva niin, että opettaja mainitsee eri oikeuksia.

VIESTI LAPSELLE

- Tarvikkeet:** Valokuvanäyttely, kyniä ja paperia
Kesto: 20–30 min
Tavoite: Ymmärtää yhteys oman elämän ja kuvan lapsen elämän välillä.

Osallistujat jaetaan työskentelemään yhden valokuvan kanssa. Kirjoitetaan/piirretään kortti kuvan lapselle. Kortissa osallistuja kertoo omasta elämästään suhteessa kuvan lapseen: jos kuvan lapsi on koulussa, osallistuja voi kertoa omasta koulustaan. Jos lapsi on kavereidensa kanssa, osallistuja voi kertoa omasta vapaa-ajastaan. Korttiin kirjoitetaan myös lyhyt viesti osallistujalta kuvan lapselle. Mitä osallistuja haluaisi sanoa toisella puolen maailmaa elävälle lapselle? Viestit voi linkittää aiempaan tehtävään, jolloin niissä on mahdollista muistuttaa lasta tämän oikeuksista.

KUVASTA KESKUSTELEMINEN

- Tarvikkeet:** Valokuvanäyttely
Kesto: 15 min
Tavoite: Harjoitella kuvasta keskustelemista, syventyä yhteen kuvaan ja samaistua toisen elämään.

Valitaan jokaiselle pienryhmälle (3–4 osallistujaa) yksi näyttelyn valokuva. Tämän jälkeen osallistujat saavat pohtia, kuka kuvan lapsi on. Miltä hänestä tuntuu juuri nyt? Mitä hän on tehnyt aiemmin tänään? Mikä ilostuttaisi häntä? Lopuksi jokainen ryhmä saa kertoa omasta kuvastaan muille.

TEHTÄVÄT YLÄKOULUUN JA TOISELLE ASTEELLE

Tavoitteena tiedon lisääminen yleisesti lapsen oikeuksista ja lapsen oikeuksien sopimuksesta sekä mahdollisuudesta vaikuttaa niihin itse.

LAPSEN OIKEUKSIEN SOPIMUS

Tarvikkeet: Tarvikkeet: Valokuvanäyttely, lapsen oikeuksien sopimus tulostettuna (tulostettavissa osoitteesta www.plan.fi/lapsen-oikeuksien-sopimus/), kyniä ja post-it-lappuja

Kesto: 30 min

Tavoite: Tutustua lapsen oikeuksien sopimukseen ja valokuvanäyttelyyn.

Keskustellaan aluksi koko ryhmän kesken, mikä lapsen oikeuksien sopimus on. Sen jälkeen osallistujat tutustuvat tulostettuun lapsen oikeuksien sopimukseen pienryhmissä ja kiertävät sitten katsomassa valokuvanäyttelyn kuvia. Osallistujat kirjoittavat post-it-lappuihin, mistä oikeuksista kuvat heidän mielestään kertovat, ja jättävät laput lattialle kuvan eteen. Sen jälkeen kierretään katsomassa, olivatko osallistujat yksimielisiä. Lopuksi keskustellaan, olivatko oikeudet ennestään tuttuja osallistujille, ja pohditaan, miksi oikeuksien toteutuminen on tärkeää.

KUVASTA KESKUSTELEMINE

Tarvikkeet: Valokuvanäyttely

Kesto: 15 min/kuva

Tavoite: Harjoitella kuvasta keskustelemista, syventyä kuvaan tarkemmin ja huomata, että kuvia voidaan tulkita eri tavoin.

Käytetään kuvasta keskustelemiseen VTS-menetelmää (Visual Thinking Strategies). Kokoonnutaan yhden kuvan ympärille niin, että kaikki näkevät kuvan. Aluksi annetaan jokaisen katsella kuvaa rauhassa hetken ajan. Sitten opettaja kysyy ”Mitä tässä kuvassa on meneillään?”. Osallistujien vastatessa opettaja osoittaa tarkasti sitä kuvan kohtaa, josta puhutaan, ja jokaisen lopetettua opettaja tiivistää tämän vastauksen omin sanoin, lisäämättä siihen kuitenkaan omaa tulkintaa tai huomioita siitä, vastasiko oppilas opettajan mielestä ”oikein” tai ”väärin”. Opettaja pyytää osallistujia perustelemaan ajatuksensa kysymällä ”Mikä kuvassa havaitsemasi sai sinut sanomaan näin?”. Lopuksi opettaja voi vielä kysyä ”Mitä me voimme vielä löytää kuvasta?”. Opettajan tiivistäessä vastauksia hän linkittää niitä toisiinsa. Keskustelun lopuksi ei kuitenkaan tehdä yhteenvetoa, sillä tarkoitus ei ole löytää ”oikeaa” tulkintaa.

KIRJEEN KIRJOITTAMINEN

- Tarvikkeet:** Valokuvanäyttely, kyniä ja paperia
- Kesto:** 30 min +, riippuu siitä, kuinka pitkäksi kirje ohjeistetaan
- Tavoite:** Vertailla omaa ja kuvan lapsen elämää, ymmärtää oikeuksista tiedottamisen tärkeys.

Jokainen osallistuja valitsee yhden valokuvanäyttelyyn kuvatuista lapsista ja kirjoittaa hänelle kirjeen. Kirje aloitetaan esittelemällä itsensä lapselle ja kirjeessä vastataan ainakin seuraaviin kysymyksiin:

- 1) Millainen on oma tilanteesi kuvan lapseen verrattuna (jos kuvassa puhutaan esim. vedenkannosta, voit kertoa mistä saat oman juomavesesi)?
- 2) Miten oma elinympäristösi eroaa lapsen elinympäristöstä? Mitä samaa siinä on?
- 3) Kerro lapselle, mitä oikeuksia hänelle kuuluisi (yksi tärkeä syy sille, että lapsen oikeudet eivät toteudu, on se, että ihmiset eivät tunne niitä).

Kirjettä voi jatkaa koulussa tai sen kirjoittaminen voidaan antaa läksyksi.

LAPSEN OIKEUKSIIN VAIKUTTAMINEN

Tarvikkeet: Tarvikkeet: valokuvanäyttely, aktiivisen kansalaisen keinoja -laput (tulostettavissa osoitteesta www.globaalikoulu.net/wp-content/uploads/sites/2/2022/11/UUSI_KOTINI_aktiivisen_kansalaisen_timantti.pdf) keskenään erivärisiä post it -lappuja, kyniä.

- Kesto:** 30 min
- Tavoite:** Osoittaa, että lapsen oikeuksien toteutumiseen voidaan vaikuttaa, ja miettiä omia vaikuttamismahdollisuuksia.

Toimitaan pienissä ryhmissä tai pareittain. Ryhmille jaetaan aktiivisen kansalaisen keinoja vaikuttaa (tulostettavissa). Osa ryhmistä saa tehtäväkseen pohtia, mitä he voisivat itse tehdä parantaakseen kuvan lasten asemaa: he valitsevat aktiivisen kansalaisen keinoista sopivimmat ja lisäksi kirjoittavat post it -lapuille keinoja, joita valmiista lapuista ei löydy. Laput jätetään esille kuvan eteen. Loput ryhmistä pohtivat, mitä näyttelyn mukaan lasten aseman eteen on jo tehty ja kirjoittavat keinot post it -lapuille. Ensimmäiset ryhmät kirjoittavat lisäyksensä erivärisille post-it-lapuille kuin toiset ryhmät. Lopuksi käydään ryhmien vastaukset yhdessä keskustellen läpi.